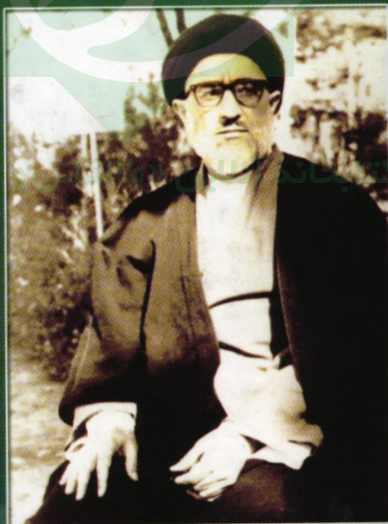

طالعاتی

و در کونی تاریخ

پرویشی در اسناد و اندیشه‌ها

سید محمد حسین میرانوار العاصمی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

کتابخانه آنلاین «طالقانی و زمانه ما»

کتابخانه آنلاین «طالقانی و زمانه ما»

طالقانی و دگرگونی تاریخ

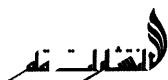
پژوهشی
در اسناد و اندیشه‌ها

هم‌زمان با یکصدمین سال ولادت
مجاهد بیدارگر جهان اسلام آیت‌الله طالقانی

کتابخانه آنلاین «طالقانی»

سید محمدحسین میرابوالقاسمی

اثر سوم

۱۳۸۹

انتشارات قلم

■ طالقانی و دگرگونی تاریخی (پژوهشی در اسناد و اندیشه‌ها)

هم‌زمان با یکصدمین سال ولادت مجاهد بیدارگر جهان اسلام آیت‌الله طالقانی

□ مؤلف: سیدمحمدحسین میرابوالقاسمی

□ ناشر: شرکت انتشارات قلم

□ حروفچینی و صفحه‌آرایی: حروفچینی هُما (امید سیدکاظمی)

□ لیتوگرافی: الوان

□ نوبت چاپ: چاپ اول، ۱۳۸۹

□ چاپ: مهارت

□ صحافی: مهرگان

□ شمارگان: ۱۵۰۰ نسخه

□ بها: شومیز ۱۲۷/۰۰۰ ریال؛ گالینگور ۱۴۰/۰۰۰ ریال

□ شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۱۶-۲۲۶-۹

□ ISBN: 978-964-316-226-9

همه حقوق محفوظ است

تهران، تقاطع بهار و سمیه، ساختمان ایرج، طبقه ی همکف، شماره ی ۶
تلفن ۸۸۳۱۲۸۹۳ تلفکس ۸۸۸۲۹۳۶۴

کتابخانه آنلاین «طالقانی و دگرگونی»

سرشناسه	میرابوالقاسمی، محمدحسین، ۱۳۱۳-
عنوان و نام پدیدآور	طالقانی و دگرگونی تاریخی: پژوهشی در اسناد و اندیشه‌ها / محمدحسین میرابوالقاسمی.
مشخصات نشر	تهران: قلم، ۱۳۸۹.
مشخصات ظاهری	۶۷۲ ص.
شابک	شومیز ۱۲۷/۰۰۰ ریال؛ گالینگور ۱۴۰/۰۰۰ ریال: 978-964-316-226-9
وضعیت فهرست‌نویسی	فیا.
یادداشت	پشت جلد به انگلیسی: S. M. Mirabolghasemi. Taleghani and Change in History... an investigation
یادداشت	کتابنامه: ص. ۶۴۰-۶۵۸؛ همچنین به صورت زیرنویس.
یادداشت	نمایه.
موضوع	طالقانی، سید محمود، ۱۳۸۹-۱۳۵۸. سرگذشتنامه.
موضوع	مجتهدان و علما- ایران- سرگذشتنامه.
رده‌بندی کنگره	۱۳۸۹ م ۲۶ ط / ۱۵۶۸ DSR
رده‌بندی دیویی	۹۵۵ / ۰۸۳۰۹۲
شماره کتابشناسی ملی	۲۰۵۸۰۵۰

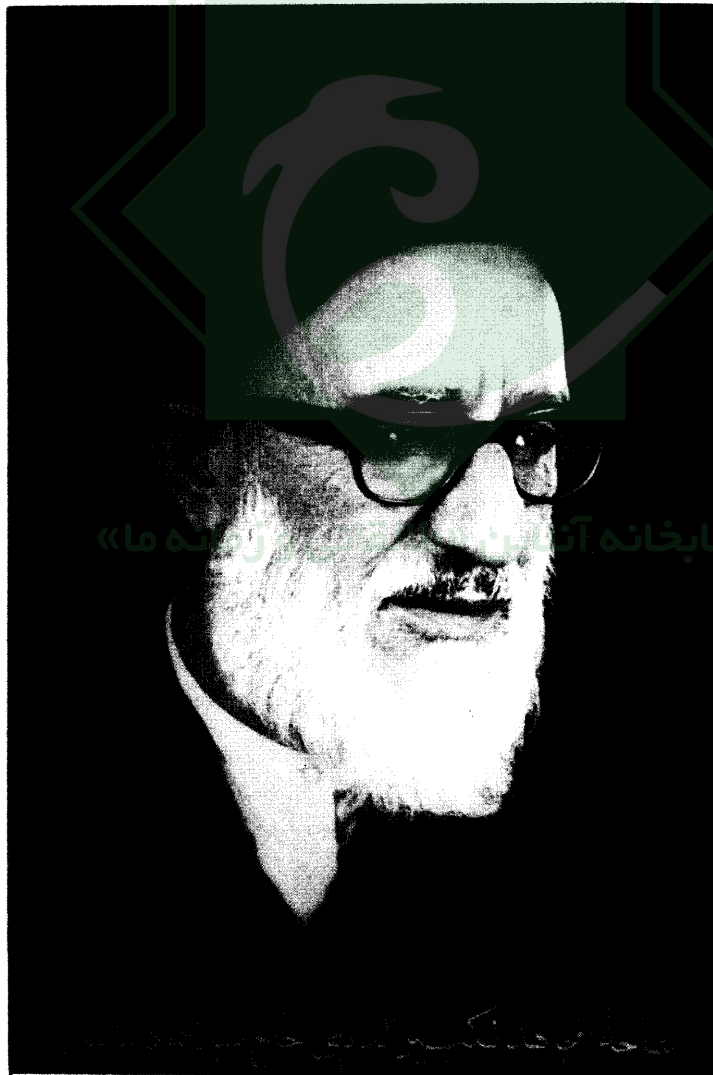
آیت الله طالقانی

این وسیله کمال انسان است، حرف طرف، حرف مخالف شنیده بشود و بعد هم بهترینش گرفته شود.

خطبه اولین نماز جمعه

«فَبَشِّرْ عِبَادِيَ الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ»

سوره زمر، آیه ۱۸

« یادگارهای ایران، حرکت است نه تکیه بر گذشته »

با یاد و زنده یاد خلف راستین نیاکانم
اسوه آزادگی و عدالت و ظلم‌ستیزی
در مقام ابوذر و مالک اشتر

و هدیه به روح پرفتوح او که:

«از عمر پر حاصلش نغمه‌هایی برجای ماند. نغمه‌هایی
که تنها به زمان خودش تعلق ندارد، بلکه در طول
زمانها در حافظه مردم بیدار دل، زنده خواهد ماند.»

مؤلف

کتابخانه آنلاین «طالع‌انوار»

امام خمینی
او (طالقانی) برای اسلام به منزله حضرت ابوذر بود.

ابوذر کیست؛ صحابه پیامبر و یار علی، یک انقلابی
ضد اشرافیت، ضد سرمایه‌داری و ضد فقر و تبعیض.
دکتر شریعتی

ابوذر زمان

مرا روی سخن با تربتی پاک است
خطابم با عزیزی خفته در خاک است
سلام بر تو ای تابنده دل، ای مرد نورانی
درودم بر تو ای سالار اقلیم سخندانی
سلام بر تو ای بر دردها اصل شکیبایی
درودم بر تو ای سر تا به پا عطر مسلمانی
درود پاک من بر خاک تو ای خسته از زنجیر
سلام بر تو ای اسطوره یک عمر زندانی

تو ای محمودخوی من
به عمری پروراندی پاک جانان دلاور را
ستمکش را توان دادی و لرزاندی ستمگر را
شکستی پشت زور و خوار کردی جلوه، زر را
نشاندی در عزای جاودانه قصر قیصر را
سرای جاودانت نورباران بساد
ابوذر بودی و رنگی زدی کار ابوذر را
قسمتی از شعر مهدی سپیلی

آیت الله طالقانی

ما اکنون در دل تاریخ هستیم، نمی‌توانیم درباره خودمان قضاوت کنیم. آیندگان درباره ما قضاوت می‌کنند

برنامه با قرآن در صحنه

کتابخانه آنلاین «طالقانی و زمانه ما»

فهرست مطالب

۱۷.....	پیش‌آغاز .....
۲۳.....	آغاز سخن .....
۲۷.....	طلیعه، طالقانی طلوعی در ظلمت .....

فصل اول

طالقانی آزاداندیش‌ترین چهره روحانیت ﴿۳۳﴾

۳۵.....	مروری کوتاه بر زندگی و اندیشه‌های آیت‌الله طالقانی	بخش اول
۳۵.....	تولد و تحصیلات	
۳۶.....	آغاز فعالیتهای علمی و اجتماعی	
۳۸.....	سألهای مبارزه و زندان	
۳۸.....	دوران آزادی و پیروزی	
۴۱.....	طالقانی و روحانیت در صحنه	بخش دوم
۴۱.....	پیش‌نگاه	
۴۳.....	در مکتب پدر	
۴۸.....	در حوزه علمیه قم	
۵۰.....	در محضر مراجع نجف	
۵۱.....	در ارتباط با علما و مراجع دینی	
۵۳.....	آشنایی با امام خمینی	
۵۶.....	ارتباط با آیت‌الله لنکرانی	
۵۸.....	دیدار با آیت‌الله کاشانی	
۵۹.....	مخفی کردن نواب صفوی	
۶۱.....	پیام به آیت‌الله شریعتمداری	
۶۲.....	مورد اکرام آیت‌الله میلانی	

۶۳.....	معاضدت به آیت الله کمره‌یی.....	
۶۴.....	نماینده‌گی آیت الله بروجردی.....	
۶۷.....	طالقانی و نهضت‌های ملی- مذهبی.....	بخش سوم
۶۷.....	از همگامان نهضت ملی.....	
۷۲.....	از پیشگامان نهضت روحانیت.....	
۷۷.....	از حامیان سازمان‌های انقلابی و چریکی.....	
۸۰.....	از بنیان‌گذاران نهضت آزادی.....	
۸۳.....	طالقانی و اندیشه بیدارگری.....	بخش چهارم
۸۳.....	احیای تفکر دینی.....	
۸۷.....	بازگشت به قرآن.....	
۸۹.....	تربیت و هدایت جوانان.....	
۹۵.....	مجموعه اسناد این فصل برحسب عناوین و مطالب بخشها.....	بخش پنجم

فصل دوم

طالقانی و حکومت خودکامه پهلوی ﴿۱۱۹﴾

۱۲۱.....	پیش‌نگاه.....	
۱۲۳.....	مسجد هدایت، سی سال مبارزه و مقاومت (۱۳۵۸-۱۳۲۷).....	بخش اول
۱۲۴.....	اولین روزنه امید.....	
۱۲۶.....	مسجد گمنامی که پرآوازه شد.....	
۱۲۸.....	آزاداندیشی نه انحصارگری.....	
۱۳۰.....	طرح تضعیف آیت الله طالقانی.....	
۱۳۳.....	رسالت تاریخی این مسجد.....	
۱۴۱.....	مسجد هدایت در ادبیات انقلاب و کلام بزرگان.....	
۱۴۵.....	طالقان، دژی در کوهستان.....	بخش دوم
۱۴۶.....	میعاد طالقانی با دیگر رهروان.....	
۱۵۰.....	سعی ساواک در کناره‌گیری طالقانی.....	
۱۵۱.....	گزارشی از گنجینه آثار و عکسهای آیت الله طالقانی.....	
۱۵۵.....	طالقانی اسطوره‌یک عمر زندانی.....	بخش سوم
۱۵۵.....	نگاهی به آمار و اسناد منتشره.....	
۱۵۶.....	اولین حکم بازداشت.....	
۱۶۰.....	دادگاه‌های نظامی و زندانهای فرمایشی.....	
۱۶۸.....	خطبه امام حسین(ع) سند محکومیت.....	
۱۷۰.....	محاکمه آیت الله طالقانی برخلاف شرع و قانون.....	

۱۷۱.....	محاکمه سران نهضت آزادی و بیانات امام خمینی.....	
۱۷۳.....	اعلامیه نهضت آزادی ایران.....	
۱۷۴.....	شکنبه گران ساواک.....	
۱۷۴.....	تیمسار ریاست دادگاه تجدید نظر ویژه.....	
۱۷۷.....	آخرین بازداشت و زندان.....	
۱۷۹.....	نگرانی و تلاش یاران.....	
۱۸۵.....	مجموعه اسناد این فصل برحسب عناوین و مطالب بخشها.....	بخش چهارم

فصل سوم

نگاهی به بعد جهانی آیت الله طالقانی ﴿۲۳۷﴾

۲۳۹.....	جهان‌نگری حرکت اسلامی.....	بخش اول
۲۴۲.....	شرکت در مؤتمراتها و کنگره‌های کشورهای اسلامی.....	
۲۴۶.....	تشکلهای دینی و انجمنهای اسلامی.....	
۲۵۲.....	نگرانی از موقعیت جهانی آیت الله طالقانی.....	
۲۵۳.....	نامه دانشجویان خارج از کشور.....	
۲۵۵.....	بازداشت و محکومیت یک روحانی (بخش فارسی رادیو بغداد).....	
۲۵۶.....	زندگینامه یک انقلابی بزرگ در بند (مجله الثوره).....	
۲۵۹.....	تأملی بر دیدگاههای سیاسی و اقتصادی آیت الله طالقانی.....	بخش دوم
۲۶۰.....	اسلام و سیاست.....	
۲۶۲.....	اسلام و مالکیت.....	
۲۶۴.....	اهمیت اقتصاد در زندگی بشر.....	
۲۶۴.....	آزمندان رباخوار.....	
۲۶۷.....	مروری بر سخنرانیهای آیت الله طالقانی «الانقلاب و زمانه ما».....	بخش سوم
۲۶۷.....	سخنرانیهای قبل از انقلاب بر اساس اسناد ساواک.....	
۲۶۹.....	الف: سخنرانیهای قبل از شروع نهضت روحانیت.....	
۲۷۳.....	ب: سخنرانیهای آیت الله طالقانی همگام با نهضت روحانیت.....	
۲۷۵.....	ممنوعیت از مسجد و منبر و محراب.....	
۲۷۷.....	انقلاب اسلامی ایران جهان را تغییر می‌دهد.....	
۲۸۷.....	ج: سخنرانیها و خطابه‌های دوران قبل و بعد از انقلاب.....	
۲۸۹.....	مجموعه اسناد این فصل برحسب عناوین و مطالب بخشها.....	بخش چهارم

فصل چهارم

طالقانی و دگرگونی تاریخ ﴿۳۰۷﴾

۳۰۹.....	سیری به وقایع زندگی سیاسی آیت الله طالقانی.....	بخش اول
----------	---	---------

۳۱۳.....	از رهایی تا پیروزی.....	بخش دوم
۳۱۳.....	رهایی از زندان.....	
۳۱۴.....	استقبال باشکوه به روایت ساواک.....	
۳۱۵.....	گزارش خبرگزاریها و رسانه‌ها.....	
۳۱۷.....	طالقانی سکاندار کشتی پرتلاطم انقلاب.....	
۳۲۰.....	خانه‌ای که از سلطه ساواک به پایگاه انقلاب تبدیل شد.....	
۳۲۱.....	روزنامه دیواری خانه آقا.....	
۳۲۲.....	بمب ساعت‌شمار انقلاب.....	
۳۲۵.....	آخرین تلاش شاه برای ماندن آخرین ضربه طالقانی برای رفتن.....	بخش سوم
۳۲۵.....	شاه باید برود.....	
۳۳۱.....	اولین رفراندوم.....	
۳۳۴.....	اعلامیه‌های پی در پی.....	
۳۳۵.....	راهپیمایی وحدت‌بخش اربعین.....	
۳۳۶.....	نامه فرماندار نظامی تهران به آیت‌الله طالقانی.....	
۳۳۸.....	خون اتحاد در رگ انقلاب.....	
۳۳۹.....	آقا خاکی بود.....	
۳۴۰.....	در میان مردم.....	
۳۴۱.....	روزهای سختی در خانه آقا.....	
۳۴۱.....	اولین سرود پیروزی.....	
۳۴۴.....	رسیدن به سرفصل تاریخ.....	
۳۴۷.....	مجموعه اسناد این فصل برحسب عناوین و مطالب بخشها.....	بخش چهارم

کتابخانه آنلاین «طالقانی و زمانه ما»

فصل پنجم

طالقانی و نظام نوپای اسلامی ﴿۳۶۵﴾

۳۶۷.....	خانه طالقانی ستاد هماهنگی و هدایت انقلاب.....	بخش اول
۳۶۷.....	نگاهی به سیر انقلاب.....	
۳۷۱.....	پیام به ملت ایران.....	
۳۷۲.....	وظایف خطیر و پرخطر.....	
۳۷۵.....	در طلوع آزادی.....	بخش دوم
۳۷۵.....	پیش‌نگاه.....	
۳۷۶.....	پناهگاه مردم.....	
۳۷۷.....	سمبل آزاداندیشی و وحدت.....	
۳۷۸.....	اولین بهار آزادی با دعای تحویل سال آیت‌الله طالقانی.....	
۳۸۱.....	پیام نوروزی امام خمینی و بازرگان (پاورقی).....	

۳۸۳.....	تعامل و مدارا در روش و منش طالقانی	بخش سوم
۳۸۳.....	سعه صدر و آزادگی	
۳۸۴.....	مدافع اقلیت‌های دینی و سیاسی	
۳۸۷.....	اسوه اخلاق و رفتار	
۳۹۰.....	چند سخنرانی وحدت‌بخش	
۳۹۶.....	ناسپاسیها و ضربه‌ها	
۴۰۳.....	بازنگری اسناد (دفتر آیت‌الله طالقانی) پس از ۲۵ سال	بخش چهارم
۴۰۳.....	نگاهی به اسناد و اوراق این دفتر	
۴۰۵.....	دادخواهی اقلیت‌های دینی و مذهبی	
۴۰۶.....	اسنادی از جشنهای شاهنشاهی	
۴۰۹.....	دیدار با شخصیت‌های خارجی	
۴۱۱.....	دادرسی و امدادرسانی به مردم	
۴۱۳.....	گزارشی از گروه امداد	
۴۱۴.....	تعطیل دفاتر و واحدهای امداد	
۴۱۵.....	تأملی در یادداشتها و دست‌نوشته‌ها	
۴۱۹.....	مجموعه اسناد این فصل برحسب عناوین و مطالب بخشها	بخش پنجم

فصل ششم

پرتوی از اندیشه‌ها و بینشهای آیت‌الله طالقانی ﴿۴۴۷﴾

۴۴۹.....	پیش‌نگاه	
۴۵۲.....	طالقانی و سه اصل ماندگار نظام اسلامی	بخش اول
۴۵۳.....	احیای نماز جمعه	
۴۵۶.....	پیشنهاد خیرگان قانون اساسی	
۴۵۹.....	طرح نظام شورایی	
۴۶۵.....	اولین مصاحبه در نظام نوپای جمهوری اسلامی	بخش دوم
۴۷۳.....	مجموعه اسناد این فصل برحسب عناوین و مطالب بخشها	بخش سوم

فصل هفتم

طالقانی از نگاه یاران و پژوهندگان ﴿۴۸۱﴾

۴۸۳.....	مقالات و خاطرات	بخش اول
۴۸۳.....	پیش‌نگاه	
۴۸۵.....	یادی و خاطره‌هایی از آیت‌الله طالقانی (دکتر زین‌الدین کیایی‌نژاد)	
۴۹۳.....	یادی از چند خاطره (سیدمحمدحسین میرابوالقاسمی)	

- طالقانی آن پیر پاک ما ..... (غلامرضا امامی) ۴۹۹
- خاطراتی از زندگی و زندان آیت الله طالقانی ..... (محمد صادق قاضی طباطبایی) ۵۰۷
- زندگینامه (کوتاه) آیت الله طالقانی به خط خودش در زندان ۵۱۹
- برای ما ابر پر بار رحمت بود ..... (شهید مصطفی چمران) ۵۲۱
- طالقانی و اندیشه عدالت اجتماعی ..... (سیدمحمدتقی میرابوالقاسمی) ۵۲۷
- ایران: تشیع و انقلاب ..... (نگارنده) ۵۳۹
- محمود طالقانی و انقلاب ایران ..... (مانکول بیات) ۵۴۱
- طالقانی تندیس انسانیت ..... (ابوذر بیدار) ۵۷۷
- طالقانی در تاریخ نگاری و رجال نویسی معاصر ..... (قاسم تبریزی) ۵۸۳
- معبدی درخشان در شبهای دیجور ظلم و تباهی ..... (محمد رضا تبریزی شیرازی) ۵۸۹
- پیر بنشسته به غوغا به چه می اندیشد؟ ..... (سیدمحمدحسین میرابوالقاسمی) ۵۹۳
- سخنرانیها و مصاحبه ها ۵۹۹
- همه ما مدیون طالقانی هستیم ..... (حسین شاه حسینی) ۶۰۱
- طالقانی استوانه انقلاب اسلامی ..... (مهندس مهدی چمران) ۶۰۹
- مصاحبه حسین شاه حسینی ..... (با نگارنده) ۶۱۹
- مصاحبه آیت الله زنجانی (سید ابوالفضل) ..... (با یکی از خبرنگاران) ۶۲۳
- بخش پایانی: ضمیمه (پیوستها) ۶۲۵
- کتابشناسی ۶۲۷
- الف. تألیفات و آثار آیت الله طالقانی ۶۲۷
- ب. تألیفات و آثار، درباره آیت الله طالقانی ۶۴۰
- ج. مطبوعات و مجلات (خبرنامه و ویژه نامه ها) ۶۴۹
- د. کتب و نشریات سیاسی و تاریخی انقلاب (در ارتباط با آیت الله طالقانی) ۶۵۲
- الف. فهرست اشخاص ۶۵۹
- ب. فهرست اماکن ۶۶۵

بخش دوم